

Verslag raadsconferentie Halverwege d.d. 1 september 2016

Rob Janssens, griffier
13 september 2016

Stelling 1:

Raad en college moeten aan het begin van beleidsprocessen procesafspraken maken, zeker bij processen waar een brede betrokkenheid van de samenleving gewenst is.

Eens met de stelling?

De raadsleden zijn het eens met de stelling dat raad en college aan het begin van beleidsprocessen waar een brede betrokkenheid van de samenleving gewenst is, afspraken met elkaar maken over het proces.

Wat zou een goed moment zijn voor raad en college om procesafspraken te maken?

- Procesafspraken tussen raad en college moeten volgens de raadsleden zo vroeg mogelijk in het proces gemaakt worden. Daarbij merken ze op dat gemaakte procesafspraken tussentijds bijgesteld moeten kunnen worden.
- Geopperd wordt om de samenleving bij grote onderwerpen te betrekken bij de procesafspraken. Daarbij wordt de vraag opgeroepen of de samenleving ook niet over de procesafspraken gaat. Raadsleden denken daar verschillend over. Overigens is het mogelijk, aldus de raadsleden, dat procesafspraken tussen raad en college kunnen bestaan naast procesafspraken met de samenleving.
- Indien de samenleving niet betrokken wordt bij het maken van procesafspraken, dan vinden de raadsleden het belangrijk dat de afspraken tussen raad en college gemaakt worden voordat de samenleving betrokken wordt bij het proces.

Wat zou de inhoud kunnen zijn van de procesafspraken?

De volgende onderwerpen voor de procesafspraken noemen de raadsleden:

- Wie is de trekker van het beleidsproces: raad of college?
- Wat doet het college en wat doet de raad?
- Wat zijn beslismomenten in het proces?
- Op welke wijze is de samenleving betrokken?
- Hoe treden we naar buiten bij dit proces?
- Wat zijn de mogelijkheden en onmogelijkheden voor de gemeente en voor de samenleving bij dit proces?
- Wat gebeurt er met de inbreng van de samenleving?
- Wat is het tijdpad?

Wat zijn overige opmerkingen?

- Van belang is of een onderwerp uit de raad of het college of uit de samenleving komt. Het initiatief om te komen tot procesafspraken ligt bij degene die het onderwerp agendeert.
- De raad kan een actievere rol spelen bij het zelf agenderen van onderwerpen (o.a. met initiatiefvoorstellen en het indienen van moties). Hierna kan ook de samenleving betrokken worden.
- Bij initiatieven van inwoners is het van belang dat raad en college procesafspraken maken over de besluitvorming. Dat doen ze samen en de afspraken delen ze vervolgens met de samenleving.

- Raadsleden willen meer interactie (en verwijzen daarbij naar het coffeeshopbeleid en de zondagopenstelling supermarkten).
- Belangrijke vraag bij dit alles is wat je rol als raadslid is. Die is beperkt. Maar tegelijk moet er volgens raadsleden wel een rol voor de raad en het college blijven.
- Bij brede betrokkenheid van de samenleving bij een beleidsproces is het van belang om duidelijk te zijn over de rol van de samenleving, opdat de verwachtingen van deelnemers in overeenstemming zijn met de rol die ze hebben.

Stelling 2:

Als het college aan het begin van een beleidsproces richting wil krijgen van de raad, dan zal het de raad van voldoende informatie moeten voorzien om die richtinggevende uitspraken te kunnen doen.

Eens met de stelling?

De raadsleden zien het als een voorwaarde dat het college voldoende informatie geeft aan de raad om richtinggevende uitspraken te kunnen doen.

Waar zou de informatie van het college uit moeten bestaan?

- Indien het initiatief van het college komt, dan dient er ook informatie uit andere bronnen te zijn (bewoners, betrokkenen, deskundigen). De raad dient dat te bewaken.
- Indien het initiatief van buiten komt, dan dient het college feitelijke informatie en keuzemogelijkheden (eventueel in de vorm van scenario's) aan te geven.
- Aanvullend zeggen raadsleden dat er goede informatie moet zijn over ontwikkelingen en dat er keuzemogelijkheden moeten zijn.

Bij welke gelegenheid kan het college het beste de richtinggevende uitspraken van de raad vragen?

De raadsleden komen tot een soort proces om te komen tot richtinggevende uitspraken door de raad. Dit proces bestaat uit een aantal (mogelijke) stappen:

- Informerende fase
In de informerende fase gaat het om het verkrijgen van voldoende informatie over het betreffende onderwerp. Hierbij staat raadsleden niet het model van de huidige informatieve raad voor ogen. De informerende fase leidt immers mogelijk tot opinies van de raadsleden.
- Opiniërende fase
In de opiniërende fase komt de raad tot richtingen voor het college. Volgens raadsleden hoeft dat echter niet perse één richting te zijn.
[Bij de informerende en opiniërende fase kan het, afhankelijk van het onderwerp, zinvol zijn om inwoners en andere betrokkenen te raadplegen. Als dat zo is, dan heeft het de voorkeur van raadsleden om die fasen buiten het stadhuis te organiseren, vanwege de hoge drempel van het stadhuis voor velen. Idee hierbij is om dit door derden te laten doen (bijvoorbeeld door een dorpsraad).]
- Besluitvormende fase
Op basis van de door de raad meegegeven richtingen gaat het college aan de slag. Dit leidt uiteindelijk tot een raadsvoorstel over het betreffende beleidsonderwerp. Het raadsvoorstel ligt eerst beeldvormend bij de raad, waar de raad het o.a. toetst aan de hand van de vraag of het college in voldoende mate conform de meegegeven richtingen gewerkt heeft. Daarna gaat het raadsvoorstel naar de mening- en besluitvormende raadsvergadering.

Wat zijn overige opmerkingen?

- Onderwerpen voor richtinggevende uitspraken aan het begin van een beleidsproces dienen maatschappelijk van belang zijn en/of politiek gevoelig. Daarmee zijn het spraakmakende onderwerpen. Tevens moeten het onderwerpen zijn zonder 'eigen' belang (bv. bestemmingsplan).
 - Het initiatief om aan het begin richtinggevende uitspraken van de raad mee te geven aan het college kan verschillende achtergronden hebben, zoals:
 - o coalitieakkoord;
 - o ontwikkelingen;
 - o behoefte college
 - o signalen uit de samenleving;
 - o initiatief van de raad.
- Dit laatste vraagt een actieve invulling door de raad van de dynamische jaarplanning.
- De raad heeft een rol bij de voorbereiding, om te zorgen voor en het actief ophalen van voldoende informatie.

Stelling 3:

Het college moet bij de start van (onderhandelings)gesprekken met derden over bestuurlijk gevoelige onderwerpen, de raad informeren over die gesprekken.

Eens met de stelling?

De raadsleden vinden dat het college de raad altijd moet informeren over bestuurlijk gevoelige onderwerpen. Daarbij is het in principe aan het college om te beoordelen of een onderwerp bestuurlijk gevoelig is. Maar de raad kan zichzelf natuurlijk ook (laten) informeren. En dat hoeft niet alleen formeel, dat kan ook op informele wijze.

Overigens is een opmerking dat het college de raad niet bij de start, maar al voor de start van de onderhandelingsgesprekken de raad moet informeren.

Waar zou het college de raad over moeten informeren?

- Op de hoogte brengen van wat speelt. Dit kan informatie zijn over het proces en dat kan informatie zijn over de inhoud.
- Opties en risico's bij het onderwerp.
- De verschillende stappen in de gesprekken en hoe en wanneer het college de raad daarover informeert (eventueel vertrouwelijk).

Is informeren in alle gevallen voldoende?

De raadsleden vinden dat informeren niet in alle gevallen voldoende is.

- Bij grote onderwerpen kan het nuttig zijn dat de raad het college richting c.q. kaders meegeeft. Vanwege de onderhandelingsgesprekken kan het daarbij soms nodig zijn dat in beslotenheid te doen.
- Op basis van de ontvangen informatie maakt de raad de afweging of hij het college een richtinggevend kader moet meegeven.

Wat zijn overige opmerkingen?

- Wat zijn bestuurlijk gevoelige onderwerpen? De raadsleden noemen die onderwerpen bestuurlijk gevoelig die een grote impact hebben: of omdat ze reuring geven in de samenleving, of omdat ze financieel forse gevolgen hebben, of omdat er veel politieke discussie over is, enzovoort.

Deze omschrijving heeft als gevolg dat onderhandelingsgesprekken met derden die slechts leiden tot gevolgen voor de betrokken individuen, niet als bestuurlijk gevoelig beschouwd worden.

- Je kunt als raad niet overal over gaan. De raad zou zich bezig moeten houden met die onderwerpen waar het effect op de samenleving groot is.